

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ АНІМАЦІЙНОЇ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

FORMATION OF READINESS FOR THE IMPLEMENTATION OF ANIMATION SPORTS ACTIVITIES IN APPLICANTS FIRST (BACHELOR) LEVEL OF HIGHER EDUCATION

Стаття присвячена пошуку шляхів підготовки майбутніх учителів фізичної культури до анімаційної спортивної діяльності. Основна увага зосереджена на формуванні у здобувачів вищої освіти здатності ефективно організовувати та проводити заходи анімаційної з учнями як під час освітнього процесу, так і в позакласній діяльності. Шляхом вирішення зазначеного завдання є оновлення методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Розробка та впровадження навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання рухливих ігор та забав з основами анімації» спрямовано на забезпечення комплексної фахової підготовки здобувачів до організації та проведення анімаційної спортивної діяльності у закладах освіти, оздоровчих таборах, центрах позашкільної освіти. Зазначена дисципліна викладається здобувачам першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди на кафедрі спортивно-педагогічних дисциплін і фітнесу.

У статті охарактеризовано структуру навчальної програми, її мету, завдання, змістові модулі та очікувані результати навчання. Обґрунтовано доцільність її впровадження у систему професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, що сприяє формуванню професійних компетентностей, необхідних для організації рухової активності учнів засобами рухливих ігор з використанням елементів анімації. Особливу увагу приділено значенню інтеграції педагогічних, ігрових та анімаційних технологій для підвищення ефективності сучасного освітнього процесу.

Зроблено висновок, що навчальна дисципліна дозволяє цілеспрямовано формувати теоретичні знання та практичні уміння і навички організації рухливих ігор та забав з основами анімації, а також усі компоненти готовності до анімаційної спортивної діяльності (мотиваційний, теоретико-практичний, діяльнісно-творчий та особистісно-рефлексивний). Такий підхід забезпечує цілісну фахову підготовку майбутніх учителів фізичної культури та розширює їх професійні функції у сучасному освітньому просторі.

Ключові слова: анімаційна спортивна діяльність, рухливі ігри, фахова підготовка, учи-

тель фізичної культури, освітня програма, професійна компетентність.

The article is devoted to the search for ways to prepare future teachers of physical culture for animation sports activities. The focus is on the formation of higher education applicants the ability to effectively organize and conduct animation activities with students both during the educational process and in extracurricular activities. By solving this problem is to update the methodological support of professional training of future teachers of physical culture.

The development and implementation of the discipline "Theory and methodology of teaching outdoor games and fun with the basics of animation" is aimed at providing comprehensive professional training for applicants to organize and conduct animation sports activities in educational institutions, recreation camps, out-of-school education centers. This discipline is taught to applicants of the first (bachelor) level in the specialty 014.11 Secondary education (Physical education) at the Kharkov National Pedagogical University named after G.S. Skovoroda at the Department of Sports and Pedagogical Disciplines and Fitness.

The article describes the structure of the curriculum, its purpose, objectives, content modules and expected learning outcomes. The expediency of its introduction into the system of professional training of future teachers of physical culture is substantiated, which contributes to the formation of professional competencies necessary for the organization of motor activity of students by means of mobile games using elements of animation.

Particular attention is paid to the importance of integrating pedagogical, game and animation technologies to increase the efficiency of the modern educational process.

It is concluded that the educational discipline allows purposefully to form theoretical knowledge and practical skills and organization of outdoor games and fun with the basics of animation, as well as all components of readiness for animation sports activities (motivational, theoretical-practical, activity-creative and personal-reflective). This approach provides a holistic professional training of future teachers of physical culture and expands their professional functions in the modern educational space.

Key words: readiness for innovative pedagogical activity, creative activity, culture, individual culture, culture of self-expression of future educators of pre-school establishments.

УДК 377.8:796:371.13
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/83.1.25>

Голенкова А.С.,
аспірантка кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна система професійної освіти суттєво трансформується, що зумовлює потребу в оновленні підходів до підготовки фахівців, здатних успішно конкурувати на ринку праці. Окрім того, чинні освітні програми для

здобувачів першого рівня вищої освіти не завжди забезпечують належний рівень підготовки щодо впровадження анімаційного компонента у професійну діяльність.

Внаслідок цього постає необхідність перегляду змісту освітніх програм, зокрема шляхом впровадження або оновлення дисциплін, що інтегрують

рухливі ігри та забави з основами анімації як ефективні педагогічні технології. Водночас важливим аспектом є застосування сучасних форм і методів навчання, які спрямовані на формування базових професійних компетентностей майбутніх учителів фізичної культури. Саме ці компетентності виступають основою для їхнього вдосконалення як у професійному, так і в особистісному розвитку протягом усього життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Актуальні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до педагогічної діяльності розглядаються у сучасній освітній і науково-методичній літературі, зокрема у працях Г. Грибана, С. Колесник, Л. Чалія, М. Кошляка, О. Даниска, С. Карасевич, О. Шукатки, О. Безкопильного, а також П. Рибалка.

С. Колесник здійснила структурний аналіз моделі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи, що включає активні та творчі міжособистісні взаємини між педагогом та учнями. Авторка наголошує на важливості розвитку комунікативних та організаторських здібностей здобувачів у процесі підготовки [1].

Л. Чалій розглядає спортивну анімацію у контексті системного підходу в туризмі, підкреслюючи її роль у задоволенні специфічних потреб у спілкуванні, самореалізації та фізичному розвитку. Дослідження підкреслює значущість анімації для формування соціальних та професійних компетентностей майбутніх фахівців [2].

У наукових працях С. Карасевича, О. Шукатки, О. Безкопильного та П. Рибалка простежується спільна ідея необхідності якісної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності в умовах сучасної школи. Дослідники акцентують увагу на важливості формування у здобувачів відповідних компетентностей, які забезпечують ефективну організацію фізкультурно-спортивної, оздоровчої та здоров'язбережувальної діяльності. У роботах підкреслюється значення оновлення змісту та форм освітнього процесу, зокрема впровадження інноваційних підходів, що сприяють підвищенню професійної готовності майбутніх учителів фізичної культури до реалізації сучасних освітніх завдань у закладах загальної середньої освіти [3-5].

Аналіз наукової літератури свідчить про недостатність цілісного навчально-методичного забезпечення, яке б сприяло формуванню готовності здобувачів до здійснення анімаційної спортивної діяльності, що обумовлює необхідність оновлення змісту професійної підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною спеціальністю.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний науковий інтерес до питання до інтеграції анімаційної діяльності

в освітній процес, питання формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до її реалізації залишається недостатньо дослідженим. Зокрема, сучасна система освіти вимагає від майбутніх учителів фізичної культури не лише глибоких теоретичних знань, а й здатності до творчої, аналітичної, креативної та дослідницької діяльності. Існуючі науково-методичні підходи здебільшого зосереджуються на класичних аспектах підготовки фахівців до викладання фізичної культури, не враховуючи специфіки організації спортивно-ігрової анімації в освітньому та позакласному середовищі.

Нерозв'язаними залишаються розроблення спеціалізованих навчальних дисциплін, спрямованих на формування компетентностей в анімаційній спортивній діяльності, методичне забезпечення викладання рухливих ігор та забав з основами анімації, інтеграція педагогічних, ігрових та анімаційних технологій у професійну підготовку здобувачів освіти.

У контексті цих проблем актуальним є оновлення освітніх дисциплін, які б сприяли комплексному розвитку професійних якостей майбутніх учителів фізичної культури відповідно до сучасних запитів суспільства та освітнього середовища.

Мета статті. Обґрунтувати доцільність упровадження навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання рухливих ігор та забав з основами анімації» у фахову підготовку здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти як ефективного засобу формування готовності до реалізації анімаційної спортивної діяльності в умовах сучасного освітнього простору.

Виклад основного матеріалу. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури в межах сучасної освітньої системи включає інтеграцію інноваційних технологій, актуальних методик та оновлення змісту, зумовлених викликом сьогодення у сфері фізичного виховання. Структура професійної підготовки вчителів фізичної культури в ЗВО визначається відповідними навчальними планами та програмами, що регламентують основні напрями й зміст освітнього процесу.

Як зазначають Н. Белікова, С. Подубінська та О. Рода удосконалення системи навчання майбутніх учителів фізичної культури у закладі вищої освіти може відбуватися шляхом оновлення програмно-методичного забезпечення їх підготовки [6, с. 35].

Одним із засобів формування готовності до реалізації анімаційної спортивної діяльності є навчальна дисципліна «Теорія і методика викладання рухливих ігор і забав з основами анімації», розроблена у співавторстві з Голенковою Ю. В. та Рядинською І. А. у 2024 році. Вона реалізується в межах освітньої програми спеціальності 014 – Середня освіта (Фізична культура). Зміст

дисципліни спрямований на формування системи знань, умінь і навичок, необхідних для організації та проведення анімаційної спортивної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

У процесі вивчення цієї дисципліни особлива увага приділялася реалізації дидактичних принципів, що забезпечують ефективне засвоєння як теоретичних положень, так і практичних навичок, необхідних для професійної діяльності вчителя фізичної культури.

Впровадження навчальної програми «Теорія і методика викладання рухливих ігор та забав з основами анімації» має на меті забезпечення комплексної підготовки здобувачів до організації й проведення анімаційної спортивної діяльності у закладах освіти, оздоровчих таборах, центрах позашкільної освіти. Такий підхід відповідає актуальними вимогами до професійної підготовки фахівців галузі фізичної культури і спорту, сприяючи їхній мобільності та здатності швидко адаптуватися до змін на ринку праці.

Анімаційна спортивна діяльність характеризується високим виховним потенціалом, оскільки створює умови для формування у дітей зацікавленості до фізичної активності, розвитку фізичних якостей, мотивації до регулярних занять фізичною культурою. Водночас вона сприяє вдосконаленню соціальної поведінки, емоційної виразності та творчої ініціативи в контексті колективної взаємодії.

Сутність навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання рухливих ігор та забав з основами анімації» полягає в озброєнні здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти системними знаннями про анімаційну спортивну діяльність та її реалізацію засобами рухливих ігор і забав.

Вивчення цієї дисципліни забезпечує здобувачам знання з теорії, методики і технологій проведення рухливих ігор, сприяє розвитку педагогічної майстерності, креативності та комунікативних навичок, необхідних для реалізації анімаційної спортивної діяльності під час освітнього процесу, так і в позакласній діяльності. Особлива увага приділяється використанню ігрових методів в організації роботи в групах подовженого дня, на секційних заняттях, під час перерв та шкільних свят, що значною мірою розширює виховний та оздоровчий потенціал фізичної культури.

Методика викладання дисципліни передбачає поєднання лекційних і практичних занять, семінарів, тренінгів, рольових ігор, проєктної діяльності. Значну увагу приділено самостійній роботі студентів, що сприяє формуванню рефлексивного мислення, відповідальності та креативності.

Підготовка майбутніх фахівців у цьому напрямі орієнтована на розвиток основних компетенцій, серед яких: вміння творчо застосовувати здобуті знання в непередбачуваних педагогічних ситуаціях; навички аналізу та інтеграції інформації;

здатність підтримувати фізичне та психічне здоров'я, а також формувати здоровий спосіб життя серед учнів; уміння організовувати інтерактивні та емоційно привабливі освітні процеси; здатність самостійно створювати методичне забезпечення для занять.

Завдяки вивченню дисципліни забезпечується формування предметних (спеціальних) компетентностей, пов'язаних із розробкою та впровадженням методик розвитку рухових умінь і навичок, знанням санітарно-гігієнічних стандартів, застосуванням медико-біологічних та психолого-педагогічних основ фізичного виховання, здатністю організовувати та проводити навчальні, позакласні та оздоровчо-анімаційні заходи в різних освітніх контекстах.

У цілому, змістове наповнення навчальної дисципліни забезпечує розвиток здатності майбутніх учителів до здійснення ефективної педагогічної діяльності, що поєднує традиційні та інноваційні підходи до організації рухової активності учнів. Завдяки чому у здобувачів формуються позитивне ставлення та мотивація до занять фізичною культурою, а також сприяють їхньому гармонійному фізичному, психоемоційному й соціальному розвитку.

Ключовими завданнями засвоєння навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання рухливих ігор і забав з основами анімації» є:

- ознайомлення здобувачів освіти з формами та методами організації занять з рухливих ігор;
- набуття майбутніми педагогами знань та практичних навичок щодо ефективної методики підготовки й проведення таких ігор на уроках фізичної культури;
- розвиток у здобувачів професійно-педагогічних умінь, необхідних для якісного проведення рухливих ігор як під час навчального процесу, так і у вільний від занять час;
- формування вмінь чітко пояснювати правила, організовувати та проводити гру, регулювати рівень фізичного навантаження, виконувати суддівські обов'язки, а також опанування методів застосування рухливих ігор у позакласній та позашкільній діяльності (під час перерв, у групах подовженого дня, під час свят, у межах роботи спортивних секцій);
- ознайомлення з основами організації спортивно-ігрової анімації для дітей;
- проведення рухливої гри (пояснення та керівництво процесом гри, контроль за навантаженням і дозуванням під час гри, суддівство);
- навчити використовувати рухливі ігри в позакласній і позашкільній діяльності (на перервах, у групах подовженого дня, на шкільних святах, під час секційних занять);

Вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання рухливих ігор та забав

з основами анімації» значно доповнюють систему навчання майбутніх учителів фізичної культури (рис.1). Зазначена дисципліна входить до циклу обов'язкових, що відіграє важливу роль у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів в напрямі анімаційної спортивної діяльності.

Вона викладається здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) освітнього ступеня «бакалавр» у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди на кафедрі спортивно-педагогічних дисциплін і фітнесу.

Програма навчального курсу «Теорія і методика викладання рухливих ігор та забав з основами анімації» складається з таких змістових модулів: «Характеристика організації та методики проведення рухливих ігор», «Методика проведення рухливих ігор на уроках фізичної культури в школі», «Особливості організації та методики проведення рухливих ігор у позаурочних формах роботи», «Використання рухливих ігор для розвитку фізичних якостей на заняттях у спортивних

секціях», «Основи організації ігрової та спортивної анімації». На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредитів ЄКТС, з них: 8 годин лекцій, 40 годин практичних занять, самостійної роботи – 72 годин. По закінченні вивчення дисципліни здобувачі складають залік.

По закінченню вивчення курсу з цієї дисципліни здобувачі виконують індивідуально навчально-дослідне завдання та проходять тестування на основі набутих знань, умінь та навичок під час лекційних, практичних занять та самостійно опрацьованого матеріалу. Воно включає різні теми за вибором: розробку положення та звітної документації змагань з рухливих ігор «Веселі старты», «Анімація як засіб залучення дітей до рухливих ігор», «Ігрові технології у фізичному вихованні молодших школярів», «Роль ведучого-аніматора у проведенні рухливих ігор». Оцінювання навчальної дисципліни відбувається за 100-бальною шкалою впродовж навчального семестру.

Здійснивши аналіз змісту навчальної дисципліни, можемо сказати, що вона не лише доповнює фахову підготовку майбутніх учителів

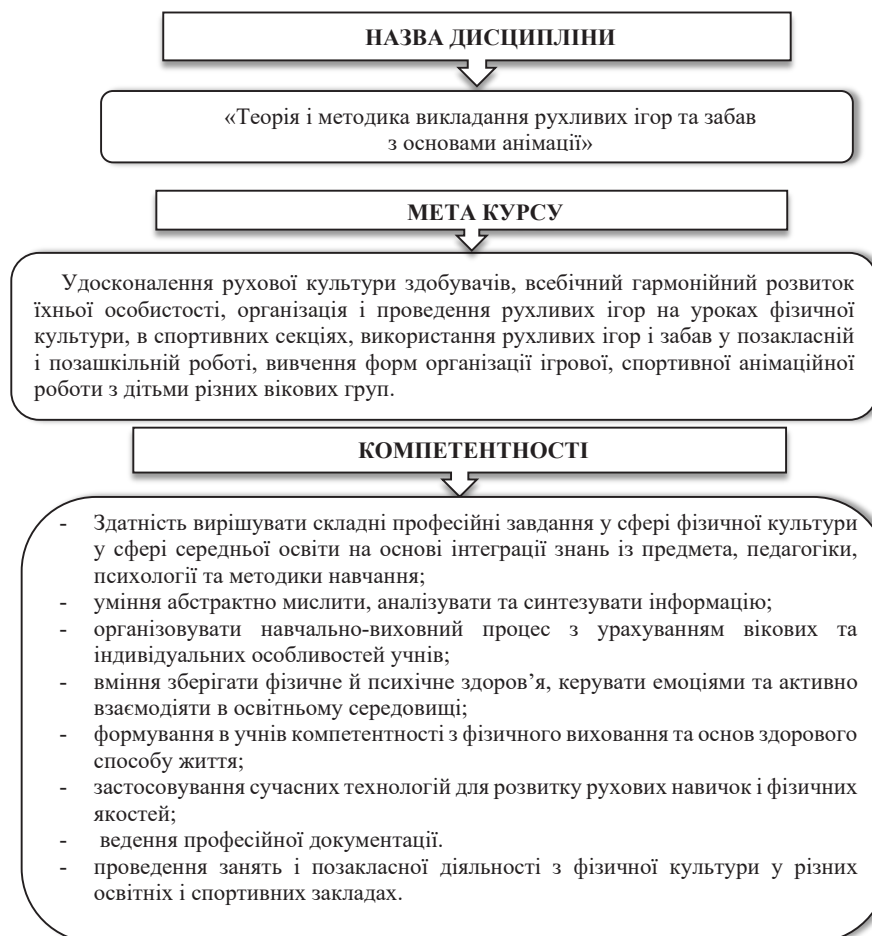

Рис. 1. Контент-схема змісту навчання майбутніх учителів фізичної культури до рухливих ігор та забав з основами анімації

фізичної культури, а й створює передумови для формування в них цілісного уявлення про роль і можливості анімаційної спортивної діяльності в освітньому просторі.

Результатом вивчення навчальної дисципліни є формування готовності до анімаційної спортивної діяльності як інтегрованої якості, що включає: мотиваційний компонент (стійке професійне зацікавлення, усвідомлення значущості анімаційної діяльності); теоретико-практичний компонент (системні знання та уміння щодо організації ігрової діяльності); творчо-особистісний компонент (здатність до самостійної розробки та проведення ігор, креативність, ініціативність); рефлексивний компонент (самооцінка, готовність до професійного самовдосконалення). Такий підхід забезпечує цілісну фахову підготовку майбутніх учителів фізичної культури та розширює їх професійні функції у сучасному освітньому просторі.

Висновки. Таким чином, отримання здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти необхідної підготовки до реалізації анімаційної спортивної діяльності в закладах загальної середньої освіти обумовлює доцільність і обґрунтованість упровадження навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання рухливих ігор та забав з основами анімації» до змісту їхньої фахової підготовки.

Аналіз змісту програми свідчить про її міждисциплінарний характер, що забезпечує поєднання теоретичних знань, практичних умінь, творчих навичок та елементів рефлексивного аналізу майбутніх фахівців. Суттєве значення приділяється активним методам навчання, інноваційним формам ігрової та анімаційної діяльності, що є стимулом у професійній мотивації здобувачів освіти та сприяє формуванню їхньої педагогічної майстерності.

У подальших перспективах в цьому напрямку доцільно зосередитись на експериментальній перевірці ефективності впровадження цієї програми та її впливу на якість професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Колесник С. В. Структурний аналіз моделі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2021. Вип. 9(140). С. 69–75.
2. Чалій Л. В. Спортивна анімаційна діяльність студента в контексті життєвої компетентності. *Народна освіта: електронне наукове фахове видання*. 2019. Вип. 3(39). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5968.
3. Карасевич С. А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти : монографія. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 204 с.
4. Шукатка О. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 70, т. 4. С. 223–226.
5. Безкопильний О. О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: теорія та методика : монографія. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 552 с.
6. Белікова Н. О., Подубінська С. В., Рода О. Б. Навчання майбутніх учителів фізичної культури анімаційних технологій позакласної роботи: змістовий контент. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. Вип. 70(127). С. 32–36.